

DOCUMENT MARC DEL PERITATGE SOCIAL

Comissió de Peritatge Social
del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

NOVEMBRE 2024

Títol:

Document marc del peritatge social

Autores:

Comissió de Peritatge Social del Col·legi Oficial
de Treball Social de Catalunya

Eva Giralt Padilla, Leticia Sánchez Fernández,
Estefanía Molina Arasa, Marina García Lucas,
Meritxell Orti Lloret, Sílvia Rosell Pastor,
Montserrat Fuentes Morales, Montserrat Varela Solier,
i Milagros Martínez Hernández

Edició: Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

Data de publicació: Novembre 2024

Disseny i maquetació: Carme Guri Feliu

SUMARI

QUÈ ÉS EL TREBALL SOCIAL FORENSE?	4
QUIN MARC LEGAL CONTEXTUALITZA EL PERITATGE SOCIAL?	5
QUÈ ÉS UN/A PERIT/A SOCIAL?	11
Definició	
Perfil professional i acadèmic	
COM ES POT EXERCIR DE PERIT/A SOCIAL FORENSE?	14
ÀMBITS D'ACTUACIÓ	15
INFORME PERICIAL	17
Instrument	
Característiques	
QUÈ PRETÉN EL DICTAMEN PERICIAL SOCIAL?	18
METODOLOGIA	19
RATIFICACIÓ. ORALITAT	19
BIBLIOGRAFIA	20

QUÈ ÉS EL TREBALL SOCIAL FORENSE?

El treball social forense és l'aplicació del treball social com a resposta als interrogants en l'àmbit judicial mitjançant el diagnòstic social. Té la finalitat de proporcionar elements valoratius als òrgans judicials competents, des del coneixement expert, per tal de facilitar la presa de decisions més ajustades a cada situació i a cada persona en particular.

Podem parlar del treball social forense com un procés d'investigació basat en el mètode científic, com a mitjà per buscar la veritat a través de tècniques pròpies del treball social que són aplicades de manera rigorosa i objectiva, utilitzant el dictamen com a instrument documental en el qual es té en compte la conclusió de la investigació científica i una proposta d'actuació. Es tracta d'un procés d'avaluació que reflecteix de manera objectiva i científica la persona, el seu sistema familiar i l'entorn en el qual està immersa, elabora un diagnòstic social basant-se en les dades obtingudes en l'estudi social, realitza una interpretació diagnòstica i arriba a unes conclusions.

QUIN MARC LEGAL CONTEXTUALITZA EL PERITATGE SOCIAL?

La primera regulació legislativa que es va introduir per tal de poder incloure a la legislació civil els i les especialistes orientats a l'auxili judicial data de l'any 1882, mitjançant l'aprovació de la Llei d'enjudiciament criminal, que preveu l'assessorament judicial per part de professionals especialitzats en les matèries tècniques i/o específiques que siguin necessàries.

Posteriorment, es va aprovar la Llei 30/1981, de 7 de juliol, per la qual es modificava la regulació del matrimoni en el Codi civil i es determinava el procediment a seguir en les causes de nul·litat, separació i divorci (coneguda com la "Llei del divorci"), i amb la creació dels jutjats de família al Reial decret 1322/ 81, de 3 de juliol, es va facilitar l'accés dels i les professionals del treball social a l'Administració de Justícia com a tècnics especialistes dins els equips interdisciplinaris.

L'any 1990, a l'empara de la Llei orgànica 6/1985 del Poder Judicial de 2 de juliol de 1985, es va valorar la possibilitat de contractar professionals i experts per tal d'auxiliar l'Administració de Justícia, base principal per a la creació dels perits d'àmbit públic.

Més tard, amb la creació dels jutjats de menors (any 1988), es van constituir els equips tècnics amb presència al procediment judicial i formats per professionals del treball social, de la psicologia i de l'educació social. També aquell any s'afegia la disciplina del treball social als equips psicosocials de les clíniques de medicina forense, integrats fins aleshores únicament per professionals de la psicologia i de la medicina.

L'actuació dels i les treballadores socials com a perits en **l'àmbit civil** està subjecta al règim general dels perits, regulat per la **Llei d'enjudiciament civil (1/2000)** (LEC). Al Llibre II Títol I és on s'emmarca el dictamen dels perits, la seva intervenció i el seu nomenament; regula l'objecte de l'informe i la vista al judici oral.

"Article 335. Objecte i finalitat del dictamen de perits. Jurament o promesa d'actuar amb objectivitat.

1. Quan siguin necessaris coneixements científics, artístics, tècnics o pràctics per valorar fets o circumstàncies rellevants en l'afer o adquirir certesa sobre aquests, les parts poden aportar al procés el dictamen de perits que posseeixin els coneixements corresponents o sol·licitar, en els casos que preveu aquesta llei, que n'emeti dictamen un perit designat pel tribunal.
2. En emetre el dictamen, el perit ha de manifestar, sota jurament o promesa de dir la veritat, que ha actuat i, si s'escau, que actuarà amb la màxima objectivitat possible, que pren en consideració tant el que pugui afavorir com el que sigui susceptible de causar perjudici a qualsevol de les parts, i que coneix les sancions penals en què pot incórrer si incompleix el seu deure com a perit."

Pel que fa al segon punt, cal especificar que el perit o perita, en l'exercici de les seves funcions, pot incórrer en responsabilitat penal per fals testimoni, suborn, quan no comparegui o es negui a declarar els resultats del seu dictamen i per un delict de desordre públic o falta contra l'ordre públic, aspectes que resten recollits al **Codi penal**.

La intervenció a l'acta de judici oral és una de les tasques pròpies del/la perit/a judicial, i queda regulada a l'article 347 de la LEC. Els articles 339 i 340 de la LEC regulen la sol·licitud de designació de perits pel tribunal i sense instància de part, així com les condicions del perit, respectivament.

El jutge assenyala al perit l'àmbit de les actuacions sobre el qual ha de versar l'informe, tal com consta a l'article 339 de la LEC, al punt 5è:

"5. El tribunal, d'ofici, pot designar un perit quan la perícia sigui pertinent en processos sobre declaració o impugnació de la filiació, paternitat i maternitat, sobre la capacitat de les persones o en processos matrimonials."

D'aquesta qüestió:

"Article 347. Possible actuació dels perits en el judici o en la vista

1. Al judici o en la vista, els perits han de tenir la intervenció sol·licitada per les parts, que admeti el tribunal. El tribunal només ha de denegar les sol·licituds d'intervenció que, per la seva finalitat i el seu contingut, s'hagin de considerar impertinents o inútils.

Especialment, les parts i els seus defensors poden demanar:

1. Exposició completa del dictamen, quan l'exposició requereixi dur a terme altres operacions, complementàries de l'escrit aportat, mitjançant la utilització dels documents, els materials i altres elements a què es refereix l'apartat 2 de l'article 336.
2. Explicació del dictamen o d'algun o alguns dels seus punts, el

significat dels quals no es consideri prou expressiu als efectes de la prova.

3. Respostes a preguntes i objeccions, sobre mètode, premisses, conclusions i altres aspectes del dictamen.

4. Respostes a sol·licituds d'ampliació del dictamen a altres punts connexos, per si es pot portar a terme en el mateix acte i, en qualsevol cas, als efectes de conèixer l'opinió del perit sobre la possibilitat i la utilitat de l'ampliació, així com del termini necessari per portar-la a terme.

5. Crítica del dictamen de què es tracti pel perit de la part contrària.

6. Formulació dels rebuigs que puguin afectar el perit.

2. El tribunal també pot formular preguntes als perits i requerir-los explicacions sobre el que sigui objecte del dictamen aportat, però sense poder acordar, d'ofici, que s'ampliï, llevat que es tracti de perits designats d'ofici d'acord amb el que disposa l'apartat 5 de l'article 339."

De la mateixa manera, el tribunal valorarà l'informe segons les regles de la sana crítica (article 348 de la LEC), motiu pel qual les valoracions dels informes pericials forenses no resulten vinculants en la decisió judicial.

El **Codi civil** és una altra de les grans normes que regulen el peritatge en l'àmbit civil. A l'article 92, punt 9, s'estableix:

"El Juez, antes de adoptar alguna de las decisiones a que se refieren los apartados anteriores, de oficio o a instancia de parte, podrá recabar dictamen de especialistas debidamente cualificados, relativo a la idoneidad del modo de ejercicio de la patria potestad y del régimen de custodia de los menores."

Pel que fa a l'àmbit de Catalunya, hi ha una regulació pròpia per mitjà de la **Llei 25/2010 del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i a la família**. En la seva disposició sisena consta la regulació dels dictàmens pericials relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental i s'estableix:

"1. Els dictàmens pericials relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental tenen per objecte primordial esbrinar o apreciar l'existència en el menor, o en algun dels progenitors o en altres membres de la família que hi convisquin, d'una malaltia mental o d'anomalies de conducta que incideixin, perjudiquin o interfereixin en les relacions familiars, per a establir el règim de

guarda i de relacions personals. També poden tenir per objecte comprendre adequadament el sistema de relacions personals existent en la família o en els nous nuclis en què el menor s'ha d'integrar, i les mesures de seguiment que s'hagin d'adoptar per a garantir el dret dels menors a mantenir la normalitat en les relacions amb llurs progenitors.

2. Els dictàmens relatius al règim d'exercici de la responsabilitat parental que les parts aportin al procés equivalen als que elabora l'equip tècnic de suport judicial o els professionals que el jutge designa en lloc seu, sempre que el perit hagi estat designat per un col·legi professional o una entitat reconeguda per l'Administració a partir d'un cens d'especialistes i de manera que se'n garanteixi l'objectivitat, la imparcialitat i la capacitat tècnica.

3. Si els mitjans probatoris aportats per les parts relatius al règim de guarda, inclosa la compartida, i de relacions personals no ofereixen suficients elements de judici, el tribunal pot disposar que un perit judicial elabori un informe. El perit s'ha de designar entre els especialistes dels equips tècnics de suport judicial, de la clínica de medicina forense o dels col·legis professionals corresponents si els serveis públics d'assessorament no existeixen o no poden assumir la designació.

4. Els especialistes integrats en els equips tècnics que donen suport als tribunals o els designats en lloc d'aquells són auxiliars dels tribunals. Les autoritats i els organismes públics i privats, i els professionals que hagin intervingut prèviament amb la família, tenen el deure de col·laborar-hi. Si la col·laboració sol·licitada fa referència a aspectes protegits pel secret professional, pel dret d'intimitat o per la normativa relativa a dades personals, es requereix una resolució expressa del tribunal."

L'actuació dels treballadors i treballadores socials com a perits en l'àmbit penal resta subjecta a la **Llei d'enjudiciament criminal**, la qual regula al llibre tercer, al capítol VII, l'informe pericial, que queda emmarcat en l'article 456:

"Article 456

El jutge ha de disposar l'informe pericial quan, per conèixer o apreciar algun fet o circumstància important en el sumari, calguin o siguin convenients coneixements científics o artístics."

Els articles 460, 475 i 478 tracten del nomenament del perit, de l'objecte de l'informe i de la seva estructura i continguts, conforme als principis i regles de la seva ciència i art:

“Article 475

El jutge ha de manifestar clarament i determinadament als perits l'objecte del seu informe.

Article 478

L'informe pericial ha de comprendre, si és possible:

1r. La descripció de la persona o la cosa que en sigui objecte, en l'estat o de la manera en què es trobi. El secretari ha d'estendre aquesta descripció, que han de dictar els perits i subscriure-la tots els concurrents.

2n. La relació detallada de totes les operacions que hagin practicat els perits i del resultat, l'estesa i autoritzada en la mateixa forma que l'anterior.

3r. Les conclusions que formulin els perits en vista de les dades, conforme als principis i les regles de la seva ciència o art.”

Els articles 783 i 785 versen sobre el dret del jutge o jutgessa —per pròpia iniciativa o a instància de les parts— de fer als perits o perites, quan exposen les seves conclusions, les preguntes i demandes d'aclariment que consideri necessàries i de facilitar tots els mitjans que calguin per practicar la diligència encomanada.

També en l'àmbit penal, a la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual es reconeix per primera vegada el **dany social** com a concepte indemnitzable i, per tant, com a objecte de valoració en el treball social forense.

Recentment, en l'àmbit estatal s'ha aprovat la **Llei 8/21, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport de les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica**. En aquesta llei es recull per primera vegada en un text normatiu la necessitat del dictamen pericial social com a eina indispensable per estudiar, avaluar i proposar als òrgans judicials els suports que una persona necessita.

Article 42 sobre el procediment:

*“...a la solicitud se acompañarán los documentos que acrediten la necesidad de la adopción de medidas de apoyo, así como un **dictamen pericial de los profesionales especializados de los ámbitos social y sanitario**, que aconsejen las medidas de apoyo que resulten idóneas en cada caso. Asimismo, se propondrán*

aquellas pruebas que se considere necesario practicar en la comparecencia.”

També modifica l'article 759 de la LEC sobre proves preceptives en primera i segona instància:

*“759.3 El Tribunal acordará los dictámenes periciales necesarios o pertinentes en relación con las pretensiones de la demanda, no pudiendo decidirse sobre las medidas que deben adoptarse sin previo dictamen pericial acordado por el Tribunal. Para dicho dictamen preceptivo se contará en todo caso con **profesionales especializados de los ámbitos social y sanitario**, y podrá contarse también con otros profesionales especializados que aconsejen las medidas de apoyo que resulten idóneas en cada caso.”*

A l'apartat V del preàmbul també es regula:

*“Adicionalmente, el proceso debe alejarse del esquema tradicional para pasar a orientarse hacia un sistema de colaboración interprofesional o «de mesa redonda», con profesionales especializados de los ámbitos **social, sanitario** y otros que puedan aconsejar las medidas de apoyo que resulten idóneas en cada caso.”*

En els **procediments contenciosos-administratius**, la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa (LJCA), conté aspectes del dictamen dels perits i perites als articles 60 i 61, si bé l'actuació queda subjecta als paràmetres regulats per la LEC.

En l'àmbit de la justícia juvenil, les lleis marc són la **Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència**, i la **Llei 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil**, la qual per mitjà del seu article 7 regula, en l'àmbit català, les competències atribuïdes a la Llei orgànica 5/2000 (LO), sobre els equips tècnics.

Pel que fa a la normativa estatal, la **Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors** (LORPM), estableix com a preceptiu l'informe tècnic i l'assistència d'un representant de l'equip tècnic en el moment de l'audiència.

La Llei regula l'organització, dependència i composició dels equips tècnics. Aquests aspectes es desenvolupen també a l'article 4 del Reial decret 1774/2004, de 30 de juliol, de Reglament de la Llei. A més defineix el marc d'actuació dels equips tècnics i els assigna funcions en les diferents fases del procediment.

QUÈ ÉS UN/A PERIT/A SOCIAL?

Definició

Perit, llatí *peritus*, vol dir persona experta en una ciència o art. Aplicat al dret, és una persona que disposa de determinats coneixements científics, artístics, tècnics o pràctics i informa sota jurament el jutgador sobre punts de litigi que estan relacionats amb el seu saber o experiència.

Si parlem de perit/a social, és aquell/a expert/a i especialista en la realitat social. Els i les professionals competents per analitzar i valorar aquella realitat són els treballadors i les treballadores socials.

Perfil professional i acadèmic

La formació actualitzada i contínua garanteix l'adquisició dels coneixements, procediments i actituds per millorar les competències en el treball social forense.

NIVELL ACADÈMIC

El/la perit/a té obligació d'estar en possessió del grau/diplomatura de Treball Social, tal com estableix l'article 340 de la Llei d'enjudiciament civil 1/2000.

Tot i així, es recomana:

- Tenir formació específica en l'àmbit del peritatge social forense amb un nombre mínim de crèdits de 30 a 120.
- Disposar de formació específica en l'àmbit objecte de la pericial (família, laboral, incapacitacions, etc.). En cas de no tenir-la, tenir experiència acreditable en treball social forense.

NIVELL PROFESSIONAL

Per poder exercir la professió de treballador/a social en qualsevol dels seus àmbits cal estar col·legiat/da, tal com recull la Llei 2/1974, de 13 de febrer, sobre col·legis professionals (art. 3). Per tant, tant si és de part com si no, cal estar col·legiada.

Tot i així, es recomana:

- Tenir un mínim de tres anys d'experiència professional, essent recomanable un mínim d'un any d'expertesa en els diferents àmbits objectes de la pericial (família, laboral, incapacitacions...).
- Orientar tota l'actuació professional regint-se pel codi deontològic de treball social, i amb els criteris de respecte, igualtat, objectivitat, imparcialitat i principi de la mínima intervenció.
- Tenir coneixement del sistema judicial. Planificar i intervenir tenint en compte l'òrgan judicial (normativa, marc legislatiu i ètic, àmbit i espais d'intervenció, demanda institucional, funcionament i repartiment de rols i funcions, processos i procediments i treball específic del/la treballador/a social forense).

COMPETÈNCIES

(conjunt de capacitats i habilitats que hauria de tenir un/a perit/a social)

Comunicació

- Habilitats en la redacció d'informes pericials, amb capacitat de síntesi així com un ús correcte de la sintaxi i l'ortografia, i de conjugació del llenguatge científic per tal que sigui entenedor per totes les parts.
- Capacitat d'instruir. Utilitzar un llenguatge clar i entenedor, conjugant un llenguatge tècnic i científic, per tal que sigui accessible per totes les parts i amb arguments pertinents, coherents, precisos i clarificadors.
- Habilitats en oratòria. Coneixement i domini del llenguatge no verbal, posant especial atenció al to de veu i l'expressió corporal i facial.

Prevenició i resolució de conflictes

- Davant les situacions de conflicte durant el procés, saber respondre amb equilibri i fermesa, generant canvis en el comportament i actitud mitjançant l'actuació professional.

Organització i gestió del temps

- Distribuir les tasques a realitzar durant la intervenció professional, basant-se en uns objectius i prioritats establerts, tenint en

compte la possibilitat que en el procés hi hagi situacions o circumstàncies sobrevingudes.

Coordinació i treball en xarxa

- Utilitzar correctament les tècniques de coordinació.
- Conèixer i saber emprar els recursos de la xarxa que són útils per aconseguir el propòsit professional.
- Identificar cadascun dels àmbits professionals que intervenen en el procés i planificar les coordinacions necessàries, tot garantint el principi de privacitat i tenint en compte el marc legal de permisos i protecció de dades.
- Verificar i contrastar la informació recollida en les diferents actuacions.

Iniciativa i creativitat

- Procedir de manera activa per crear solucions efectives a les situacions que s'esdevenen en la pràctica professional i fer propostes de millora.

Gestió de l'estrès i la pressió

- Desenvolupar la tasca professional amb eficàcia i eficiència, tot i la pressió de l'encàrrec, l'estrès generat pel context i els professionals i figures amb els quals ens interrelacionem.
- Mantenir la distància emocional adequada per relacionar-nos amb els clients i altres professionals.
- Disposar d'eines per donar resposta a situacions emocionals complexes, tant per preveure-les com per afrontar-les.

Administració de la informació

- Mantenir el secret professional i la confidencialitat de la informació obtinguda amb motiu de l'actuació.
- Garantir la cadena de custòdia de tota la informació obtinguda.

COM ES POT EXERCIR DE PERIT/A SOCIAL FORENSE?

Per poder definir les actuacions dels/les perits/es socials forenses, cal especificar que en l'exercici de la professió es distingeixen tres tipus de perits/es:

- El treballador o treballadora social que intervé com a perit en els equips interdisciplinaris dins l'Administració de Justícia. És l'anomenat **perit judicial**. Aquest professional actuarà a petició del jutge o jutgessa o tribunal. La seva intervenció estarà orientada a avaluar i a respondre qüestions concretes plantejades per la mateixa instància jurídica, tant a petició expressa del titular del jutjat com a demanda d'alguna de les parts que es troben dins el procediment i que fan la seva demanda al jutge o jutgessa o tribunal.
- El treballador o treballadora social que intervé com a **perit d'ofici**. La demanda és gestionada des dels jutjats o tribunals, a petició d'aquest o d'alguna de les parts si s'accepta la sol·licitud de la part o de les parts. En aquest cas, se sol·licita el dictamen del tècnic especialista que forma part de la llista que de manera anual és actualitzada pel Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya i enviada als partits judicials corresponents.
- I el **perit extrajudicial o privat**. Respon a una demanda privada i directa al o la professional feta per alguna de les parts implicades en un procediment judicial. La pràctica socioforense privada permet fer un estudi en profunditat sobre la persona i el seu entorn explorant tots els sistemes amb els quals interacciona el subjecte per tal d'emetre un dictamen i completar l'expedient judicial.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ

Actualment hi ha àmbits en què els treballadors i treballadores socials són reconeguts i exerceixen de perits públics formant part d'equips que depenen de la mateixa Administració. Però també hi ha aquesta activitat en la modalitat de perit extrajudicial o privat, que amplia considerablement els àmbits d'actuació, així com l'aportació d'elements importants i genuïns de la professió que faciliten la presa de decisions.

Els àmbits d'actuació dels perits socials forenses d'ofici i extrajudicial o privat s'inclouen en procediments civils, penals, administratius i socials. El perfil tècnic dels treballadors i treballadores socials és apte per peritar en qualsevol dels procediments sobre:

Àmbit civil

Família: És l'àmbit més habitual on el peritatge social és utilitzat. Comprèn divorcis i separacions matrimonials, règims de visites, pensions alimentàries, processos de guàrdia i custòdia, adopcions, siguin nacionals o internacionals, o modificacions de la capacitat d'una persona.

També comprèn emancipacions, canvis de sexe, o qualsevol situació en què la víctima és menor i es veu afectada en les seves condicions personals, familiars, econòmiques o d'habitabilitat. En tots aquests casos, és imprescindible la valoració del dictamen social per determinar, sobretot en casos amb menors implicats, les conseqüències socials (no mèdiques ni psicològiques) que han tingut o poden tenir les alteracions de la seva vida pel litigi en qüestió. En aquest àmbit ja existeix un reconeixement de la tasca del treballador social forense sota els Equips d'Assessorament Tècnic en l'Àmbit de la Família, dependents de la mateixa Administració, tot i que no fan assessorament de totes les situacions exposades anteriorment.

Salut: Avaluació de suports a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica, accidents de trànsit, fets que comporten no només perjudicis mèdics o psicològics sinó també socials, ja sigui en la quotidianitat o en la relació amb els suprasistemes de l'individu.

Àmbit penal

Adults: Tots els aspectes relacionats amb els factors modificadors de la responsabilitat penal, proposició de penes privatives de llibertat per la realització de mesures alternatives, indults i recursos a graus de classificació penitenciària, així com els aspectes necessaris en la fase d'investigació que puguin ajudar a esclarir el que ha succeït, com és el cas, per exemple, de peritatges socials en situacions d'abusos sexuals, maltractaments, negligències mèdiques, violència domèstica i/o de gènere, maltractament infantil, delictes d'odi, i qualsevol tipologia delictiva recollida al Codi penal i a la Llei orgànica penal del menor susceptible d'un peritatge social forense.

Justícia juvenil: S'hi inclou el que s'ha citat a l'apartat d'adults i el que està relacionat amb el sistema familiar del menor, hàbits, habilitats i relacions socials d'aquest, que puguin ajudar a determinar la millor mesura educativa a aplicar.

Àmbit administratiu i social

Empresa: En l'àmbit laboral, quan es produeixen accidents laborals, sinistres, negligències en la seguretat, acomiadaments improcedents, assetjaments laborals o *mobbing* empresarial. Tots aquests successos poden produir canvis socials a la víctima que han de ser estudiats, valorats i compensats.

Social: Qualsevol delicte contra la dignitat de la persona.

INFORME PERICIAL

Instrument:

L'informe pericial és un instrument que se cenneix als aspectes concrets rellevants per a l'objecte específic de la perícia, valorant els factors o variables socials concurrents i la incidència (positiva o negativa) que tenen aquests.

No hi ha una estructura d'informe única. Segons l'àmbit, la redacció d'aquest tindrà una estructura o una altra.

Característiques:

- És un mitjà de proves indirectes subjecte al principi de contradicció (les parts poden examinar-lo i sotmetre'l a crítica).
- És un dictamen que serveix com a instrument documental que elabora i firma amb caràcter exclusiu el/la treballador/a social.
- Ha de contenir una part descriptiva (evidència) i una part tècnica (inferència), amb detall de la metodologia i la informació obtinguda a partir dels diferents mètodes d'avaluació.
- L'informe pericial social és la conclusió d'una investigació científica.
- Pot contenir propostes de seguiment i intervenció sobre la situació avaluada.
- Es pot emetre en dos moments: durant el procediment judicial i després del procediment judicial, com a seguiment de les mesures adoptades.
- El perit social forense pot coordinar la relació del jutjat amb els recursos socials o sanitaris.
- No és de caràcter vinculant per al jutge i el seu valor respon al moment de l'exploració. Està subjecte a ratificació a la vista oral, en què es poden realitzar aclariments i ampliacions oportunes.

L'informe pericial comprendrà, si és possible, segons la Llei d'enjudiciament criminal:

1. La descripció de la persona o cosa que sigui objecte d'aquest, de l'estat o de la forma en què es trobi.
2. Una relació detallada de totes les operacions practicades pels perits i del seu resultat, estès i autoritzat en la mateixa forma que l'anterior.
3. Les conclusions que a partir d'aquestes dades formulin els perits, conforme als principis i regles de la seva ciència o art.

QUÈ PRETÉN EL DICTAMEN PERICIAL SOCIAL?

- Esclarir, explicar, investigar i adquirir coneixements sobre la salut, la salut mental i els problemes emocionals i de personalitat, i sobre qüestions relacionals i socials, però de manera unificada, no com a especialització de cadascuna d'aquestes dimensions de la persona, sinó en el seu conjunt.
- Investigar i conèixer les condicions que són necessàries per posar en marxa un procés d'intervenció-acció per ajudar (des de fora) determinades persones a complir i superar les tasques, problemes i necessitats que sorgeixen de les transaccions necessàries i inevitables entre les persones i el seu medi social més proper i immediat en tres àrees interrelacionades de la vida: canvis psicoevolutius i socials; condicionants del medi físic i social, i processos i relacions interpersonals (Lowly, citat a HERNÁNDEZ ARISTU, 2004:73).

METODOLOGIA

El procés d'investigació és seqüencial, està format per una sèrie de fases que es duen a terme a través de diverses tècniques utilitzades en el treball social:

- Observació directa o indirecta.
- Entrevista individual, conjunta i/o grupal.
- Visita domiciliària.
- Anàlisi documental.
- Coordinació.
- Tècniques de diagnòstic social: genograma, ecomapa, culturograma, sociograma, mapa de xarxa, cronograma.

RATIFICACIÓ. ORALITAT

L'elaboració de l'informe pericial pot comportar, si així ho determina el jutge o alguna de les parts del litigi, l'assistència a l'audiència o judici oral. A l'acte es pot demanar la ratificació de l'informe presentat i aclariments o qüestions relatives a les actuacions i diligències practicades, així com la valoració professional de l'objecte d'estudi.

BIBLIOGRAFIA

- GIRALT I PADILLA, Eva; RAMA SAMPERIO, Anahí. "Ley 8/2021 de apoyo a las personas con discapacidad en el ejercicio de su capacidad jurídica. ¿Qué aportamos las y los peritos sociales?" Revista *La Ley Probática*, núm. 6. 2021.
- GIRALT, Eva. "Aportaciones del trabajo social forense en los litigios civiles en los ámbitos de familia y salud, aportaciones desde Catalunya (España). El giro empírico en el derecho de familia." Suprema Corte de Justicia de la Nación. Capítulo 4. México. 2022.
- GIRALT, Eva; PRATS, Aurea; ROSELL, Silvia; ORTÍ, Meritxell; MOLINA, Estefanía, i VARELA, Montse. *Peritaje y prueba pericial*, "El trabajo social forense", 551-558. Barcelona. 2017.
- DEL FRESNO, M., HERNÁNDEZ-ECHEGARAY, Arantxa. *Técnicas de diagnóstico, intervención y evaluación social*. UNED. 2019.
- REGALADO, J. J. *La evaluación y el diagnóstico en trabajo social clínico*. Prácticas del trabajo social clínico. 87-108. València. 2017.
- BARQUERO RODRÍGUEZ, G. *Trabajo social en una clínica medico forense*. *Servicios sociales y política social*, 16, 54-61. 1989.
- GARZÓN MUÑOZ, R. D. *Trabajo social forense y maltrato infantil*. Colombia. 2009.
- GÓMEZ PAVÓN, P. i altres. *Violencia juvenil desde una perspectiva multidisciplinar*. Publicaciones del Instituto de Criminología de la Universidad Complutense de Madrid: UCM. 1998.
- HERNÁNDEZ SÁNCHEZ, J.A.; VÁZQUEZ MEZQUITA, B. i SÁNCHEZ ARENAS, J. "Aproximación a la psicología y trabajo social forense". *Papeles del psicólogo*. Época II, núm. 48, 1-5. 1991.
- RUIZ RODRÍGUEZ, P., *El trabajador social como perito, testigo y especialista del sistema judicial español*.
- El trabajador social como perito en el mobbing. La peritación social del mobbing*. Seminari: Nuevas funciones del rol del trabajador social: perito jurídico. Reunión didáctica en torno al mobbing con profesoras universitarias de trabajo social. Barcelona. 22 de maig de 2008.
- El trabajador social forense en las asesorías periciales. Perfil profesional, cuestión metodológica*. Elaborat pel cos de perits assistents

socials de les Asesorías Periciales Departamentales de la SCJ. Mèxic. Novembre de 2005.

Profesión de trabajo social en el área jurídico-forense, del instituto de medicina legal, en la Corte Suprema de Justicia. San Salvador. 2011-2012. Doctor Alirio Wilfredo Henriquez Chacón, docent director.

La formació especialitzada dels treballadors socials en l'àmbit de l'execució penal. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de la Generalitat de Catalunya.

BARADY, J. *Guía de valoración de las competencias parentales a través de la observación participante.* 1999.

IBÁÑEZ, V., MARTÍN, S., VÁZQUEZ, B. i SÁNCHEZ, J. *Intervención psicológica en juzgados: perspectivas institucionales.* 1988.

Agencia para la independencia de la familia del estado de Michigan. "Protocolo de entrevista forense". 1998. Traducció d'Eugenia Cabañas realitzada a la llista de psi-forense. 2003.

I Jornadas Nacionales de Psicólogos, Asistentes Sociales y Educadores de la Administración de Justicia. *Persona, Sociedad y Ley.* Madrid. 1991.

DA. *Definición y funciones. Guía de actuación de los trabajadores sociales en el ámbito de la administración de justicia de la Comunidad de Madrid,* 9-15. 2006.

